

19.9.1985

Turve kostui liikaa

Kesän epävakainen sää haittasi turpeen-
nostoa Haukkasuola
elokuussakin.
Vain vajaat 28 000
m³ suunnitellusta
48 000:sta saatiin
aumaan. Kausi
päätyi 21.8. alka-
neeseen sateeseen.
Yhteensä ehdittiin
kesän aikana nostaa
171 700 m³, mikä on
62 prosenttia tavoit-
teesta.

Kuusaan- saaren jenkit

Kymin PK 1:llä ja
PK 2:lla paperin
kuivatus ja kiillotus
tapahtuu toisin kuin
muilla Kuusankos-
kella pyörivillä pa-
perikoneilla. Mikä
on jenkki, sel-
viää keskiaukeamal-
la.

Teräs- miehiä ja kunnon- vaalijoita

Kymin tämänvuoti-
set, yhteensä jo 44.
kesäkiat, olivat ai-
kaisempia monipuo-
lisemmat. Liikunnan
iloa sivulla 6.

Perokside- tehtaan laajennus käynnissä

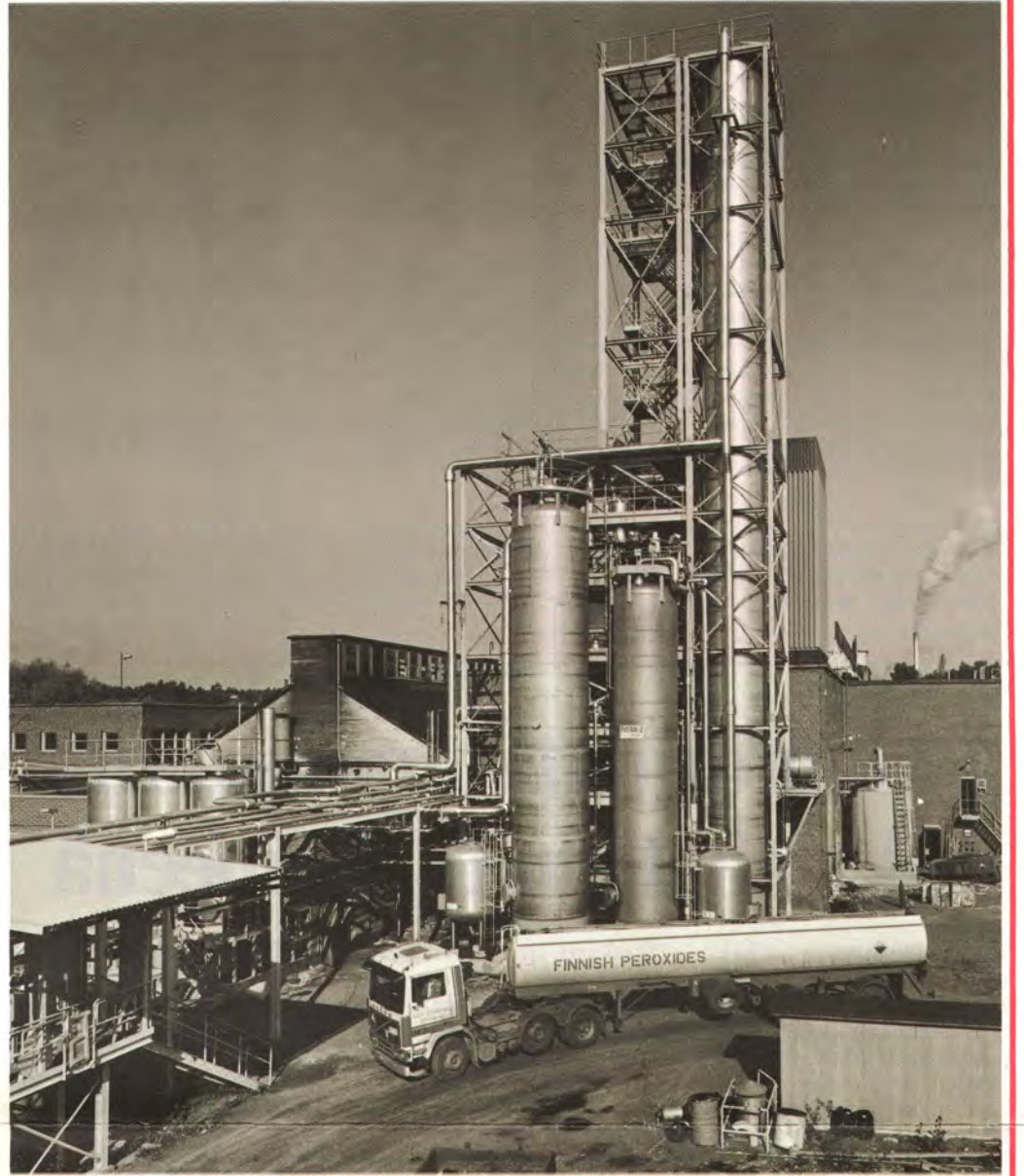
Oy Finnish Peroxides Ab:n
Voikkaan peroksidehtaan
laajennus on viety läpi. Hei-
näkuussa toteutetussa laa-
jennuksessa nostettiin teh-
taan tuotantokapasiteetti
n. 16 000 tonniin vuodessa
poistamalla tuotannon "pul-
lonkauloja".

"Käyntinajo onnistui hy-
vin", kertoi tehtaanjohtaja
Holger Hollsten. Tärkeim-
piä muutostöitä olivat hape-
tuskapasiteetin ja uuton ka-
pasiteetin lisääminen. Sama-
lla asennettiin tislauksko-
lonni, joka tulevaisuudessa
voi palvella myös uutta pe-
roksiditehdasta. Uusia lait-
teita varten hankittiin
Strömbergin digitaalinen
SCS-tehdasohjausjärjestel-
mä. Lisäksi aktiivihiihtosuod-
attimet jotka poistavat liu-

ottimet tehtaan poistoil-
masta, uusittiin vastaamaan
kasvanutta tuotantokykyä.

Onnistuneen laajennuk-
sen jälkeen Finnish Peroxi-
des voi johtaja Håkan Ro-
mantschukin mukaan kes-
kittyä täydellä teholla uuden
peroksidehtaan suunnitel-
lutyöhön. Nykyisten tuo-
tantolaitosten viereen ra-
kennettava uusi tehdas val-
mistuu vuonna 1987 ja nos-
taa Finnish Peroxidesin tuo-
tannon kaksinkertaiseksi.

Kymi-Strömberg Oy omis-
taa Finnish Peroxidesin
osakkeista puolet ja englan-
tilainen Laporte Limited se-
kä belgialainen Solvay & Cie
kumpikin 25 prosenttia.
Yhtiö aloitti toimintansa
vuonna 1970.

Finnish Peroxidesin viimeisin laajennus nosti tehtaan tuotantokapasiteetin 16 000 tonniin peroksidia vuodessa. Vuonna 1987 valmistuva tehdas lisää tuotantokyvyn kaksinkertaiseksi.

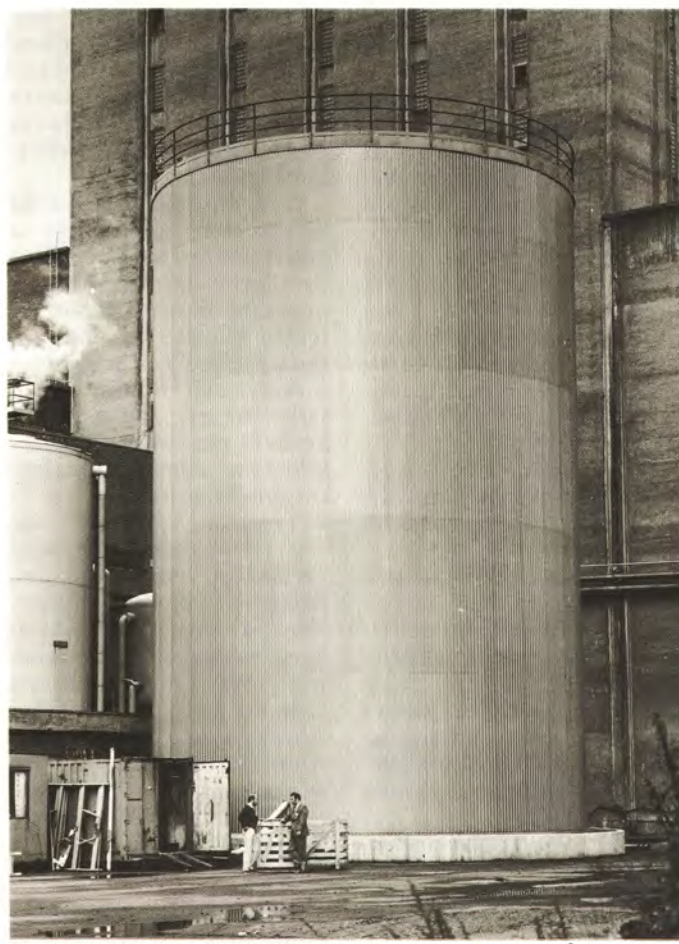
Kymijoen kuormitus tulee vähenemään puoleen

Kymin Kuusankosken teol-
isuuslaitosten Kymijoen
aiheuttama biologinen ha-
penkutuskuormitus (BHK)
vähenee tulevaisuudessa alle
puoleen nykyisestä ja kiin-
toainekuormitus lähes puo-
leen, jos yhtiön Itä-Suomen
Vesioikeudelle jättämä jäte-
vesilupahakemus hyväksyt-
tään esitettyssä muodossa.

Vesienpuhdistuslaitosten
keskitytään joen suurim-
man kuormittajan, Kuusan-
niemen sellutehtaan, päästö-
jen oleelliseen pienentämi-
seen. Ensimmäisessä vai-
heessa tehtaan kiintoaine- ja
BHK-päästöt pienenevät
puoleen nykyisestä, kun
Kuusanniemen valmistuu
biologinen puhdistamo vu-
sikymmenen lopulla.

Biologinen puhdistamo
mahdollistaa myös jäteve-
sien käsittelyn keskittämi-
sen Kuusanniemen. Keskit-
täminen alkoi jo vuonna
1974, jolloin Kymin paperi-
tehtaan puhdistamo raken-
nettiin Kuusanniemen, ja
tulevaisuudessa myös Voik-
kaan paperitehtaan jäteve-
det johdetaan putkea myö-
ten biologiseen puhdistuk-
seen.

Keskitetyn puhdistuksen
takia jätevesilupahakemuk-

Vesienpuhdistuslaitosten kuuluu myös 2000 m³:n suurin tilapäispäästöjen keräilyssäiliö, johon johdetaan lipeät häiriötilanteissa soodakattilan ja haihduttamon alueelta.

sessä esitetään myös yhteistä
vesilupaa ja yhteisiä kuormi-
tusarvoja kaikille Kuusan-
kosken tehtaille. Nykyisin
jokaisella tehtaalla on oma
vesilupansa ja omat kuormi-
tusarvot. Kymin paperiteh-
taan osalta kiintoainekuor-
mitus on 3 tonnia vuoro-
kaudessa ja BHK-kuormitus
4 tonnia. Voikkaan paperi-
tehtaalla vastaavat luvut
ovat 8 ja 16 tonnia ja Kuus-
anniemen sellutehtaalla 8 ja
30 tonnia. Yhteensä kiinto-
ainekuormitus on 19 tonnia
vuorokaudessa ja BHK-
kuormitus 50 tonnia.

Biologisen puhdistamon
valmistuttua kiintoaineen
määrä putoaa 15 tonnia ja
BHK 35 tonniin. Kun
Voikkaan paperitehtaan jä-
tevedet siirretään keskitet-
tyyn puhdistukseen, kiinto-
ainekuormitus vähenee vielä
10 tonniin vuorokaudessa ja
BHK-kuormitus 20 tonniin
vuorokaudessa. Samalla Ky-
mijoki palautuu luonnontil-
aan Voikkaan ja Kuusan-
niemen välillä.

Kymijoen kuormitus li-
säntyy tuntuvasti 1950- ja
1960-luvuilla. Tämän jäl-
keen suoritettujen mittavien

Högfors- valimon myynnistä sovittu

Kymi-Strömberg Oy:n
ja Suomivalimo Oy:n vä-
liset neuvottelut Högfors-
valimon siirtymisestä
Suomivalimon omis-
tukseen on käyty loppu-
puun. Osapuolet ker-
toivat kaupan julkista-
misesta 10.9. Karkkilas-
sa.

Högfors-valimon hal-
lintoikeus siirtyy Suo-
mivalimolle lokakuun 1.
päivänä. Kaupparakirjojen
allekirjoittamispäiväksi
on sovittu 24.9. Tätä
ennen neuvotellaan vielä
kaupan yksityiskohdista
ja valmistellaan asiakir-
joja.

"Högfors-valimo tu-
lee tästä lähtien olemaan
Suomivalimon päävali-
mo. Tämä tarkoittaa si-
tä, että sitä kehitetään
kaikin tavoin", sanoo
Suomivalimo Oy:n toi-
mitusjohtaja Yrjö M.
Lehtonen.

Toimitusjohtaja Leh-
tosen arvion mukaan
omistajanvaihdos ei
muuta suuresti valimon
jokapäiväistä toimintaa.

Jatkuu sivulla 6.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos (ETLA) julkaisi äskettäin keskipitkän aikavälin kehitysarvionsa eli kansantaloutemme näkymät vuosille 1985-86. Näinä aikoina, jolloin yritykset rustailevat budjettaan ja toisaalta kysytään: "Onko Voittoa näkyneet?", lienee paikallaan hieman se lailla likinäköistä Povaria kaukokatseisempaa selvitystä.

Vuosina 1970-74 kasvoi koko metsäteollisuuden tuotannon määrä keskimäärin 4,5 % vuodessa. Putosi seuraavana viisivuotiskautena 0,9 %:iin kohoten sitä seuraavana keskimäärin 2,6 %:iin vuodessa. Kuluva vuosikymmenen loppuun mennessä ennustetaan kasvun jatkuvan 3 %:in vuosivauhdilla eli yhtä suurena kuin keskimäärin koko Suomen teollisuudessa.

Vaan tasan eivät käy onnen lahjat. Metsäteollisuuden sisällä uskotaan paperiteollisuuden nimittäin yltävän keskimäärin 3,5 %:in vuotiseen tuotannon lisäykseen, kun vastaava lu-

Etla ennakoi

ku puuteollisuudessa jää vain prosenttiin

Varsinkin **sahateollisuuden** lähtökohtatilannetta alkavalle viisivuotiskaudelle pidetään heikkona. Aina-kin tänä ja ensi vuonna tuotanto supistuneekin tuntuvasti. Keskeisenä syynä ovat tutut ongelmat - ylikapasiteetti, heikko hintakilpailukyky ja ylijoustava riippuvuus rakentamisen suhdanteista.

Vanerin vienti ei sen sijaan viime vuosina ole ollut yhtä riippuvainen rakennustoiminnasta kuin ennen. Etlan mukaan korkealuokkaisen vanerin tuotanto voikin säilyä suunnilleen viime vuosien tasolla. Vanerikoivun puute on tosin jo rakenteellinen.

Massa- ja paperiteollisuudessa tuotanto kasvoi vuosina 1980-84 keskimäärin vajaat 3 %. Kysynnän suhdannevaihtelut olivat

voimakkaampia **matalan jalostusasteen** tuotteissa, kuten sellussa ja sanomalehtipaperissa. Sen sijaan pittemmälle jalostetuissa tuotteissa - kuten paino- ja kirjoituspaperissa - tuotanto oli jo selvästi suhdannevaihteluista vähemmän riippuvaista. Myös kysynnän kasvun painopiste oli näissä laaduissa.

Hukkaan heitettyjä eivät siten ole olleet ne investoinnit, joilla on pyritty mm. vastaamaan kysynnän rakenteiden muutoksiin, painotekniikan kehitykseen, painokoneiden nopeuksien kasvuun ja sen myötä lisäantyneisiin laatuvaatimuksiin sekä pintapainojen pienemiseen.

Paperiteollisuuden **tonnimmääräisen kapasiteetin** Etla arvioi kasvavan vuosikymmenen loppuun mennessä keskimäärin vajaat 3 % vuodessa. Jalostusaste

nousee edelleen, sillä kuten alussa todettiin, arvioitiin tuotannon volyymin kohoavan keskimäärin 3,5 % vuodessa.

Ongelmitta ei valitettavasti selvitä tälläkään sektorilla. Myös usein kilpailijamaissa ollaan lisäämässä tuotantoa. Tämä tuo runsaasti uutta kapasiteettia ainakin parina lähivuotena hiljentyville markkinoille.

Kilpailijamme laajentavat tuotantoaan pitkään jatkuneen, meitä paremman kannattavuuden turvin. Suomessa puolestaan tuotannon uusimisen uhkana ovat heikkomat rahoitusmahdollisuudet. Ellei meilläkin kannattavuus pysyvästi parane, ovat pitkän aikavälin kilpailuedellytysten kohentamispyrkimykset siten ikuisessa ristiriidassa rahoitusrakenteen parantamistarpeen kanssa.

Povari

KY TPK

Palontorjuntaorganisaatio yrityksen riskienhallinnan välineenä

Teollisuuslaitosten koko suojelutoimen yleiseksi tavoitteeksi voitaisiin asettaa yrityksen henkilöstön, omaisuuden ja toiminnan jatkuvuuden suojaaminen vahinkoriskeiltä sekä normaalissa toiminnassa että kriisitilanteissa.

Perustelut yrityksen oman suojelutoimen ylläpitämiselle ovat osittain lakisääteisiä, osittain taloudellisia ja osittain moraalisia. Lakisääteisyys ja moraalitekijät painavat eniten silloin, kun on kysymys ihmisten suojelusta, mutta koko suojelutoimintaa on aina voitava perustella myös taloudellisesti. Palontorjunnan osalta taloudelliset perustelut painavat eniten.

Tulipalot olivat teollisen toiminnan alkuajoista lähtien kuljetuksia uhkaavien merivahinkojen ohella lähes ainoat teollisuusyritysten toimintaa vakavasti uhkaavat vahinkoriskit. Näin ollen oli luonnollista, että teollisuuslaitoksissakin jo varhain haettiin yrityksen oman palontorjuntaorganisaation merkitys palosta aiheutuvien taloudellisten menetysten vähentämiseksi. Maamme vanhimmat teollisuuspalokunnat ovat jo pitkälti yli 100 vuoden ikäisiä. Myös vakuutusyhtiöt ovat aina korostaneet teollisuuslaitosten oman palontorjuntaorganisaation merkitystä. Aluksi tämän alan toiminta oli varsin vaatimattonta. Niinpä suurien vahinkojen ja niistä johtuvien vakuutusmaksukorotusten välttämiseksi määrättiin aikoinaan, että jokaiseen tehdasvastuuta koskevaan vakuutuskirjaan oli heinäkuun 1. päivästä 1886 alkaen sisällytettävä vaatimus palosammutuskalustosta.

Tänä päivänä ei pelkkä alkusammutuskalusto riitä, vaan vakuutusyhtiöt pitävät teollisuuspalokuntaa vakuutamiskelpoisuuden edellytyksenä tietyissä tapauksissa.

Tulipalo ei kuitenkaan ole

läheskään ainoa merkittävä vahinkoriski, johon yrityksen tulee varautua. Esi-merkkinä uusista vahinkoriskeistä mainittakoon ympäristövahingot, koneen rikkoutuminen ja siitä aiheutuva toiminnan keskeytyminen tai tuotteen aiheuttama vahingonkorvausvaatimus. Uudet riskit aiheuttavat myös muutoksia teollisuuslaitosten suojelutoiminnassa. Kahden aikaisemmin selvästi erillään olleen suojelutoimen, nimittäin palontorjunnan ja työsuojelun ohella on tulossa uusia merkittäviä suojelutoiminnan alueita, kuten esim. ympäristönsuojelu. Toisaalta suurimmat ihmishenkien menetykset tapahtuvat tulipaloissa ja räjähdyksissä taikka kaasuvuodoissa, jotka vuorostaan myös voivat olla merkittävänä uhkana ympäristölle. Palontorjunnan, työsuojelun ja ympäristönsuojelun väliset rajat eivät siis ole niin selvät kuin aikaisemmin ajateltiin.

Laajentuneen riskikentän ja siitä aiheutuneen laajentuneen suojelutoiminnan tarpeen myötä leviää näin ollen käsitys, että kaikki yritystoiminnan riskit on nähtävä yhtenä kokonaisuutena. Yrityksen etujen mukaista on, että kaikki vahinkoriskit hallitaan tehokkaasti, mahdollisimman pienin kustannuksin ja niin, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa yrityksen toiminnalle.

Vahinkoriskien kartoitus eli riskianalyysi ja koko riskienhallinnan tarkastelu yhtenä kokonaisuutena on tänä päivänä ajankohtainen asia monessa maamme suur yrityksessä. Riskienhallintaprojekteissa on selvästi käynyt ilmi erityisesti seurausvahinkojen, esim. tulipalon aiheuttaman toiminnan keskeytymisen ja siitä aiheutuvien markkinamenetysten, suuri rahallinen merkitys. Toisaalta näyttää kehitys suomalaisessa yri-

Kai Lindberg

tysvakuuttamisessa kulkevan kohti yhä suurempia omavastuita. Tänä päivänä monet suuryritykset ovat siirtyneet vakuuttamaan tehdaslaitoksensa jopa 1 Mmk:n omavastuulla vahinkotapah- tumaa kohti.

Omavastuuosuuden suurenemisesta ja seurausvahinkojen lisääntyvästä merkityksestä johtuu, että yritysten on syytä kiinnittää yhä enemmän huomiota palontorjuntaan. Palontorjuntaorganisaatio ja teollisuuspalokunta onkin nähtävä eräänä riskienhallinnan välineenä, jonka avulla yritys pyrkii vähentämään paloriskejä aiheutuvia omalla vastuullaan olevia vahinkomenoja. Tämä merkitsee uusia haasteita ja kasvavaa merkitystä teollisuuspalokunnalle.

Miksi sitten teollisuuspalokuntaa pidetään niin tärkeänä, että vakuutusyhtiö jopa asettaa sen vakuutus- kelpoisuuden edellytykseksi eräissä tapauksissa ja on valmis antamaan jopa neljäsosan palovakuutusmaksusta alennuksena, jos teollisuuslaitoksessa on hyvin toimiva oma palokunta. Vakuutusyhtiö pitää teollisuuspalokuntaa välttämättömänä esim. Kuusankoskella nopeuden, asiantuntemuksen, tehokkuuden ja TPK:n ennalta ehkäisevän palontorjunnan vuoksi.

Tässä yhteydessä on lisäksi syytä selvästi todeta, että mikään ulkopuolinen, sen enempää viranomainen, va-

kuutusyhtiö kuin mikään muukaan laitos tai järjestö ei voi vastata tai edes huolehtia yrityksen paloturvallisuudesta.

Ulkopuoliset voivat toimia korkeintaan neuvoina ja opastajina.

Tämän vuoden huhtikuussa valmistui Teollisuusvakuutuksen teettämä laaja tutkimus tehdaspalokuntien palvelumodoista. Tutkimuksen tekemiseen osallistui 14 tehdaspalokuntaa, niiden mukana myös Kymi-Strömbergin Kuusankosken ja Voikkaan palokunnat. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää tehdaspalokunnan kaikki palvelumuodot ja niiden suhteellinen osuus TPK:n koko toiminnasta.

Tutkimuksen perusteella jakautuu tutkittujen tehdaspalokuntien työaika keskimäärin seuraavasti: hälytykset 8 %, palokunnan omat työt 33 % ja tehtaan muiden osastojen edellyttämät palvelut 59 %.

Tyypillisimpiä palveluja varsinaisten sammutus- ja pelastussuoritusten lisäksi ovat palovartiointi, tehdasosastojen alkusammutuslaitteiden huolto, automaattisten paloilmotus- ja sammutuslaitteiden huolto, palotarkastukset, palosuojelua koskeva neuvonta sekä henkilöstölle annettava palontorjuntakoulutus.

Tutkimus osoittaa siis, että yli puolet teollisuuspalokuntien työajasta kuluu sellaisten ennalta ehkäisevien palontorjuntaa edistävien tehtävien suorittamiseen, jotka joka tapauksessa olisi tehtävä. Ellei näiden tehtävien suorittamiseen olisi teollisuuspalokuntaa olisi ne kuitenkin tehtävä tehtaan muiden henkilöstöryhmien toimesta.

Johtaja Kai Lindberg Keskinäinen yhtiö Teollisuusvakuutuksesta piti oheisen esitelmän Kymintehtaan Tehdaspalokunnan 80-vuotisjuhlassa 8. syyskuuta.

"Kun Kymen ja Kuusankosken tehtaalla luonnollisesti oltu järjestettyä palonsuojelua eikä myöskään palokuntaa. Sammutusvälineitä oli työpaikoilla kuitenkin lähes alusta alkaen ja niitä käytettiin palojen sammutuksiin lähes nykyisen työpaikka- suojelun periaatteiden mukaisesti", aloitti Kymintehtaan tehdaspalokunnan sihteeri Reijo Kinnunen tehdaspalokunnan 80-vuotis- juhlassa katsauksensa palokunnan toimintaan.

Hän palautti mieleen, että insinööri Alvar Brejlin sai elokuussa 1905 tehtäväkseen palokunnan perustamisen. Tästä vuodesta katsotaan Kymi-Strömbergin TPK:n toiminnan saaneen alkunsa.

"Tehtaan työväkeä kehoitettiin syyskuun alussa saapumaan palokunnan valmistavaan kokoukseen ja siinä päätettiin yksimielisesti vapaaehtoisuuteen perustuvan palokunnan perustamisesta. Sääntöehdotus toimikunta, johon kuuluivat insinööri Brejlin, viilarit A. Makaroff ja F. Helenius, kuparisepä E. Lood, piirustaja H. Hessle, sorvari K. Verona, sähkötyöläinen F. Kajander ja valaja V. Hyytiäinen, hoiti työnsä niin hyvin, että toiminta vieläkin suurelta osalta noudattaa heidän viitoittamiaan linjoja.

Kun palokunta oli perustettu, luovutti yhtiö palokunnan käytettäväksi höyryruiskun, 500 metriä letkua, letkukärriä, käsiruiskuja, ämpäreitä sekä "erinäisiä pienempiä apuneuvoja". Varustus on alusta lähtien ollut hyvä, koska jo vuonna 1912 kirjoitti palokuntaliiton tarkastaja Oskar Löfgren tarkastuskertomuksensa: "Tehtaat ovat palosammutuslaitteisiinsa uhranneet paljon, mutta sitten

ovatkin varustukset sellaiset, joita saa etsimällä etsiä."

Kinnunen muistutti, että palokunnan alkuperäinen nimi oli Kymintehtaan ja Kuusankosken WPK. Väli- vaiheiden kautta se on muuttunut nykyiseen muotoonsa Kymi-Strömberg Oy:n Kymintehtaan Tehdaspalokunta.

Palokuntamuoto on vapaaehtoisuuteen perustuva tehdaspalokunta poikkeuksena palopäällikkö ja varusmestari, jotka ovat päätoimisia.

Palopäällikkö ja kolme palomestaria hoitavat muiden tehtäviensä ohella vuorol- laan jatkuvaa päivystystä.

"Neljään joukkueeseen jakautuvan palokunnan kokonaisvahvuus on tällä hetkellä 70 miestä, keski- iän ollessa 38 vuotta. Nuorin on 22-vuotias ja vanhin 63-vuotias. Kymen ja Kuusankosken kaupungin kanssa tehdyn sammutussopimuksen mukaan tehdaspalokunta hoitaa kaupungin sammutustoimen sammutuspiiris- sään.

Kinnunen esitteli myös hälytysjärjestelmän. "Tehdasalueilta tulevat hälytykset tulevat Kuusankosken kaupungin varahälytyskeskuksena toimivalle yhtiön pääportille puhelimitse tai hälyttimillä. Muut hälytykset hoidetaan Kouvolassa sijaitsevan aluehälytyskeskuksella, puhelimitse yhteiskytkentälaitteella ja yksittäin sekä päivystäjien hälytysradiolla."

Palokunnan soitutukukueella on pitkät perinteet (oik.). Kulkue lähdössä Mörkölinjan päästä 1910-luvulla.

Palokunta oli keskeisessä osassa vuonna 1973 Kuusankoskella järjestetyssä suuressa kloorintorjuntaharjoituksessa (yllä). Tehdaspalokunnan kaasujoukkue harjoituksissa vuonna 1938 (vas.).

Tehdaspalokunnan vuodet

Kymintehtaan TPK:n juhlallisuudet aloitti ohimarssi.

hälytyksiä 106. Tällöin suurin hälytyksen aiheuttaja oli vika palohälytinlaitteessa.

Viimeisten kymmenen vuoden aikana on vältetty suurilta ja vaikeilta paloilta, mutta neljä henkilöä on menehtynyt asuinrakennuspaikoissa. Liikennevahinkojen osuus on myös tullut suuremmaksi.

Paloaseman kalustohallissa on tällä hetkellä kolme paloautoa, miehistönkuljetusauto ja palopäällikön johtoauto. Alussa kalusto oli Kymin hankkima, mutta viime vuosina Kuusankosken kaupunki on osallistunut kaluston hankintaan. Vuonna 1980 kaupunki osti paloauton, jonka palokunta kalusti ja ylläpitää. Muut paloautot on hankittu vuonna 1960 ja 1974.

Palokunnan sisäistä toimintaa johtavat vuosiko-

kouksen valitsemat puheenjohtaja ja johtokunta. Virallista toimintaa johtava palopäällikkö kuuluu itseohjautettuna jäsenenä johtokuntaan. Nykyisen johtokunnan puheenjohtaja on Kauko Haimi, varapuheenjohtaja Hannu Mäki, sihteerinä Reino Kinnunen sekä muina jäseninä Kari Halme, Harri Laitinen, Jorma Starck, Veikko Viinikka ja Timo Kuusisto.

Sisäinen toiminta on ollut vilkasta. Voimisteluseura perustettiin jo alkuvuosina ja palokunnassa oli myös soitto-kunta. Puulaakihiihtojen alkuunpanija oli palokunta ja kalustossa oli myös hyönteisruisku, jota lainattiin tarvitsijoille.

Vuonna 1911 esitettiin naisvoimistelun aloittamista ja komppanian perustamis-

ta, mutta tuolloin pöydälle jäänyt asia lepää siellä edelleen.

Sen sijaan 1930-rakennettu Sääksniemen tanssilava on edelleenkin toiminnassa, vaikkakin alkuvuosien ilta- ja tanssijärjestelyt on nykyisin korvattu juhannusaaton kokkojuhalla ja syyskuun viimeisen sunnuntain soitumarssilla.

Aikaisempi vilkas urheilutoiminta on nykyään siirtynyt täysin koulutustarkoituksiin palokuntakilpailuihin. Palokunta on mm. voittanut Jehu-maljan vuosina 1964, 1979 ja 1984. Lisäksi TPK johtaa ns. maratonkilpailussa, jossa laskeetaan vuosittain saadut pisteet yhteen.

”Voidaan sanoa, että palokunnan toiminnan laajennuttua palo- ja pelastuslain mukaan palokuntaa pitäisi nykyään nimittää palo- ja pelastuskunnaksi”, kertoi Kinnunen.

Esimerkiksi öljyvahinkotapauksissa palokunta käynnistää ensimmäisenä torjuntatoimenpiteet ja niiden organisoimisen, luovuttaen tehtävät kaupungin öljyntorjuntaviranomaisille sitä mukaa kuin nämä saavat kootuksi omia voimiaan.

Palokunta suorittaa tehdasalueiden alkusammuttimien ja hengityssuojainten kausihuollon ja tarkastukset ja kouluttaa tehdasosastojen henkilökuntaa em. välineiden käyttämiseen.

Palokunta on myös tuotannon turvaaja

”Vaikka tehdaspalokunnat eivät olekaan vakituisia palokuntia, niille asetetaan kovia vaatimuksia. Esimerkiksi Kymin ja Voikkaan tehdaspalokuntien tulee pystyä turvaamaan tehtaiden toiminta — saataisiinhan iso palo jopa lopettaa jonkun tehtaan tuotannon”, arvioi tehdaspalokuntien työn merkitystä Kymin ja Voikkaan tehdaspalokuntien päällikkö Timo Kuusisto.

”Tätä kautta palokunnan toiminta saattaa ulottua jopa työpaikkojen turvaamiseen.”

Kuusisto huomauttaa, että kaupungin palotoimenhoito tuo sekin lisävaatimuksia miehistön ammattitaidolle. ”Pitää tuntea sekä tehtaan ympyrät että asunto-, laitos- ja liikeraennukset.”

Timo Kuusisto sanoo laajalti jo tiedettävän, että tehdaspalokuntien miehistön tehdastuntemuksesta on arvaamattoman suuri apu. Miehistön työpaikat toisaalta jakautuvat usealle

Timo Kuusisto

taholle: on prosessimiehiä, konekorjaajia, sähköasentajia, mittari- ja rakennusmiehiä.

Usein kuitenkin unohdetaan tuoda esiin se seikka, että harjoituksissa pyritään tuomaan oman alueen erikoispiirteet myös muiden palokuntalaisten tietoon.

”Tämä varmistaa tehokkaan työskentelyn myös silloin, kun alueen oma mies ei syystä tai toi-

sesta pääse mukaan hälytykseen.”

Palopäällikkö huomauttaa, että nykypäivän palontorjunnassa pyritään sammutustyön onnistuminen varmistamaan yhdistelemällä eri sammutusvaiheita.

”Sprinklerit ja käyttöhenkilökunta hoitavat yleensä palon alkusammutuksen ja palon leviämisen estää palokunta. Tehtaiden käynnille erityisen arat tilat puolestaan on tilasuojattu halonisuojauksella: palava alue täyttyy automaattisesti tulen tukahduttavalla halonilla. Avotiloissa käytetään kemiallisia alkusammuttimia ja paloposteja.

Palo- ja pelastuskaluston kehittyminen on puolestaan tuonut mukanaan sen, että palomiehen tulee nykyään osata paljon. ”Esimerkiksi savusukeltajan työ nähdään tänä päivänä tärkeänä. Paineilmalaitteiden kasvanut käyttö vaatii, paitsi hyvää fyysistä kuntoa, myös lisäkoulutusta”, kertoo Timo Kuusisto.

Kuusaansaaren jenkeiltä laatu- paperia varmasti ja vakaasti

Kymi-ryhmän Kuusankoskella toimivilla paperitehtailla on kaikkiaan 11 paperikonetta. 9:llä niistä paperin kuivatus tapahtuu höyryllä kuumennettavien, kymmenien metallisylinterien avulla.

Kahdessa paperikoneessa paperiradan kuivatus tapahtuu monisylinterisen kuivatusosan asemesta yhdellä ainoalla suurella kuivatussylinderillä, ns. jenkki-sylinterillä. Nämä Kymin jenkki-koneet, eli PK:t 1 ja 2 sijaitsevat Kuusaansaareissa.

Kuten jenkki-sylinterillä yleensä, myös PK 1:n ja 2:n kuivatussylinterillä on toinenkin tehtävä: ne antavat paperin toiselle pinnalle korkean kiillon. Tästä kiillotuksesta johtuen ko. koneita kutsutaan myös MG-koneiksi. Lyhennys tulee englanninkielisestä ilmaisusta machine glazed = konekiillotettu, toispuolisesti kiillotettu.

Kuusaansaaren koneiden jenkki-sylinterit ovat halkaisijaltaan 4,2 metriset ja leveydeltään 3,4 metriset. Kymin höyryvoimalaitoksesta sylintereihin johdetaan 160-170 asteinen höyry. Sylinterien sisällä ovat lauhteenpoistolaitteet veden saamiseksi pois sylinteristä.

Avoimet perälaatikot

Muutenkin jenkki-koneet ovat hieman muista Kuusankosken nykyisistä paperikoneista poikkeavia. Niissä ovat koneiden käyttämistä nopeusalueesta johtuen ns. avoimet perälaatikot erona modernimpiin koneisiin. Avoimesta perälaatikosta paperimassa tulee viiralle pelkällä hydrostaatti-

Y-osaston 4-vuoro ja päivähenkilökunta. Istumassa käyttöpäällikkö Harri Vertanen (vas.), ylimestari Erkki Penttinen ja koneenhoitaja Jouko Leino. Takana Heikki Niemelä (vas.), Lassi Kukkola, Reijo Ripatti, Veikko Siekkinen, Petri Pilsari, Jari Kosonen, Timo Pasenius ja Mauno Rautiainen.

sella paineella eli massapat- saan korkeus perälaatikossa määrää sen ulostulonopeuden viiraosalle.

Jenkki-koneiden 18-metrin viiran nopeuden tulee puolestaan vastata sitä nopeutta, jolla massa tulee perälaatikosta, muuten ei huopaantuminen tapahdu asianmukaisesti.

Jenkki-koneilla on vain yksi märkäpuristin sekä kaksi jenkkitelaa, joilla raina puristetaan sylinteriä vasten. Radan vienti on PK 1:llä avoin, eli paperirata joudutaan viiralta heittämään käsin puristinhuoval-

le. PK 2:lla on "köyhän miehen pick up" eli nuolusieppo (lick up), jossa tela lasketaan viiraa vasten, jolloin massa tarttuu ylähuovalle ja lähtee eteenpäin.

"Koska lick up vaatii huopaan tietyn peruskosteuden, ei korkeamman pintapainon omaavia papereita pystytä ajamaan PK 2:lla yhtä hyvällä hyötysuhteella kuin PK 1:llä", sanoo käyttöpäällikkö Harri Vertanen.

Käytännössä tämä merkitsee sitä, että PK 1 ajaa etikettipaperin ja kraft-laadut, joiden pintapainoalue

on 50 g/m²:stä 110 g/m²:iin. PK 2 sen sijaan tekee ohuita kraft-laatuja, pintapainoltaan 18-50 g/m².

Etikettipaperi sopii esimerkiksi vodka-pullon ja säilykepurkin etiketin paperiksi tai vaikkapa julisteiden painatukseen, kraftia taas käytetään kassien ja pussien tekoon, laminoituihin runko-paperiksi ja pakettikääreiksi. Jenkkien valmistamaa paperia saattaa hypistellä neuvostoliittolaisia makeisia ostava henkilö ja vahvuutensa vuoksi se soveltuu myös koristepaperiksi.

Puuvapaata

Jenkeillä valmistettavilta papereilta edellytetään yleisestikin lujuuksia ja siksi kuituraaka-aineena käytetään ainoastaan sellua.

Sellu tulee jenkeille Fosaston massaosaston kautta. Automaattisia annostelulaitteita ohjataan jenkeiltä käsin. Paperin imukykyyn vähentämiseen tarvittava hartsiliima tulee niin ikään Fosastolta Kymijoen itäranalta.

Valmis paperi ei jenkki-koneilla kierry samalla tavalla pope-sylinterin rullaamana tampo-urille kuin muilla Kymin paperikoneilla. Kuusaansaareissa on käytössä keskiö-urillaaja, eli tampo-urirautaa pyöritetään sähkömoottorilla. Kuvaan kuuluu paperiradan heitto tampo-urille käsin.

Luotettavia työjuhtia

Nykymittapuun mukaan jenkit eivät kykene suurtuotantoon: paperia syntyy molemmilla yhteensä noin 20 000-21 000 tonnia vuodessa.

Määrällisesti vaatimaton tuotanto johtuu sekä koneiden kapeudesta että rauhallisesta ajovauhdista — parhaimmillaan jenkit yltävät 200 metrin nopeuteen minuutissa. Toinen koneista on 315 senttiä ja toinen 312 senttiä leveä — varusteet koneissa ova pienestä nettoleveys-erosta huolimatta vaihtokelpoiset.

"Tavattom varmoja k

"Nämä jenkki-koneet ovat toisaalta suhteellisen help- poja laitteita verrattuna suuriin paperikoneisiin, koska jenkit ovat niin lyhyitä ja niitä voi valvoa pienellä alu- eella."

"Toisaalta meillä ei ole juuri minkäänlaista automa- tiikkaa ja käynnistyslaitteet on ripoteltu ympäri konet- ta, niin että eri käynnistys- vaiheissa kone on kierrettä- vä moneen kertaan, ennen kuin paperi saadaan ulos", kertovat PK 1:n ja PK 2:n koneenhoitajat Heikki Nie- melä ja Jouko Leino.

Koneet ovat miesten mu- kaan myös tavattoman käyntivarvoja. "Katkoja ei ole juuri lainkaan. Kun tän- ne tulee uusia pomoja, he ihmettelevät, kun 'päitä' ei tule ollenkaan", miehet nau- reskelevät.

Vanhat paperikoneet vaa- tivat toisaalta käyttäjiltään paljon. "Tuotteen laatu on hyvä, jos saamme vehkeet siihen kuntoon kuin halu- amme. Huoltovälit ovat kuitenkin venyneet pitkiksi ja korkean laadun säilyttä- minen aiheuttaa välillä vai- keuksia", miehet tuumivat.

Vaikka jenkki-koneet ovat pääosiltaan säilyneet muut- tumattomina 30-luvulta läht- tien, parantuneet viira ja huopamateriaalit ovat hel- pottaneet konemiestön töitä.

"Nykyiset synteettiset huovat ovat huomattavasti parempia kuin vanhat villa-

Koneenhoitajat Jouko Leino (vas.) jenkki-koneilla yli 20 vuotta. Vieres

Vuosina 1935 ja 1936 käynnistyneet koneet ovat pohjimmitaan lähes alku- peräisessä asussa — raken- teiden yksinkertaisuus on taannut varman käynnin.

Perälaatikko ja huuva on tosin uusittu molemmissa koneissa 1960-luvulla ja vii- raosan kalustusta parannet- tu viime vuosikymmenellä mm. korvaamalla rekisteri- telat päästölisterillä. Viira- osan muutos antoi mahdol- lisuuden muoviviirujen käyt- töön ja sitä kautta tuotta- vuuden parantamiseen, kos- ka viiranvaihdot vähenivät.

an käynti- oneita”

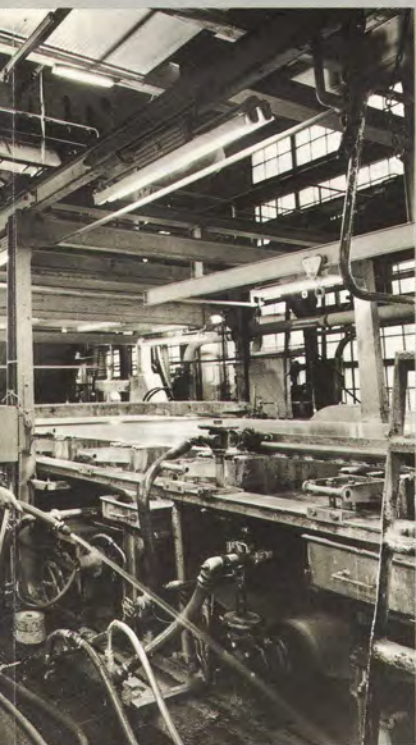
huovat, niitä ei tarvitse aina olla vaihtamassa. Vielä 60-luvun alussa huovan ei tarvinnut olla koneessa kuin pari, kolme päivää, niin se oli mennyt leveyssuunnassa niin paljon kasaan, että telalle täytyi ujuttaa lanka, jolla huopa levitettiin. Nykyisin moiseen poppakonstiin ei tarvitse turvautua”, koneenhoitajat tuumivat.

Villahuovat rähjäntyivät muutenkin nopeammin. Niiden reunat rikkoutuivat ja vahingoittunut osa piti leikata pois koneen käydessä. Nykyisin ei Leinon ja Niemelän mukaan tarvitse kovin usein tehdä moista toimenpidettä.

Viirat ovat parantuneet vastaavasti. Vanha metalliviira saattoi olla täynnä vanoja muutamassa päivässä. Polyesteriviiran pisin kesto-aika jenkkiponeilla on tähän mennessä vuosi ja neljä kuukautta.

Molemmat tuntevat koneensa. Jouko Leino on ollut jenkillä 27 vuotta ja hoitanut kaikkia paperikoneen ammatteja. Heikki Niemelä on 25 palvelusvuodestaan viettänyt jenkin lisäksi lyhyen ajan Voikkaan rakennusosastolla.

”Eihän täältä mihinkään enää lähdetä, niin kauan täällä ollaan, kun jenkkiponeet pyörivät — ja eiköhän ne sitten laske meidät eläkkeelle”, Leino ja Niemelä pohtivat.

ja Heikki Niemelä ovat palveleet PK 1:n viiraosa.

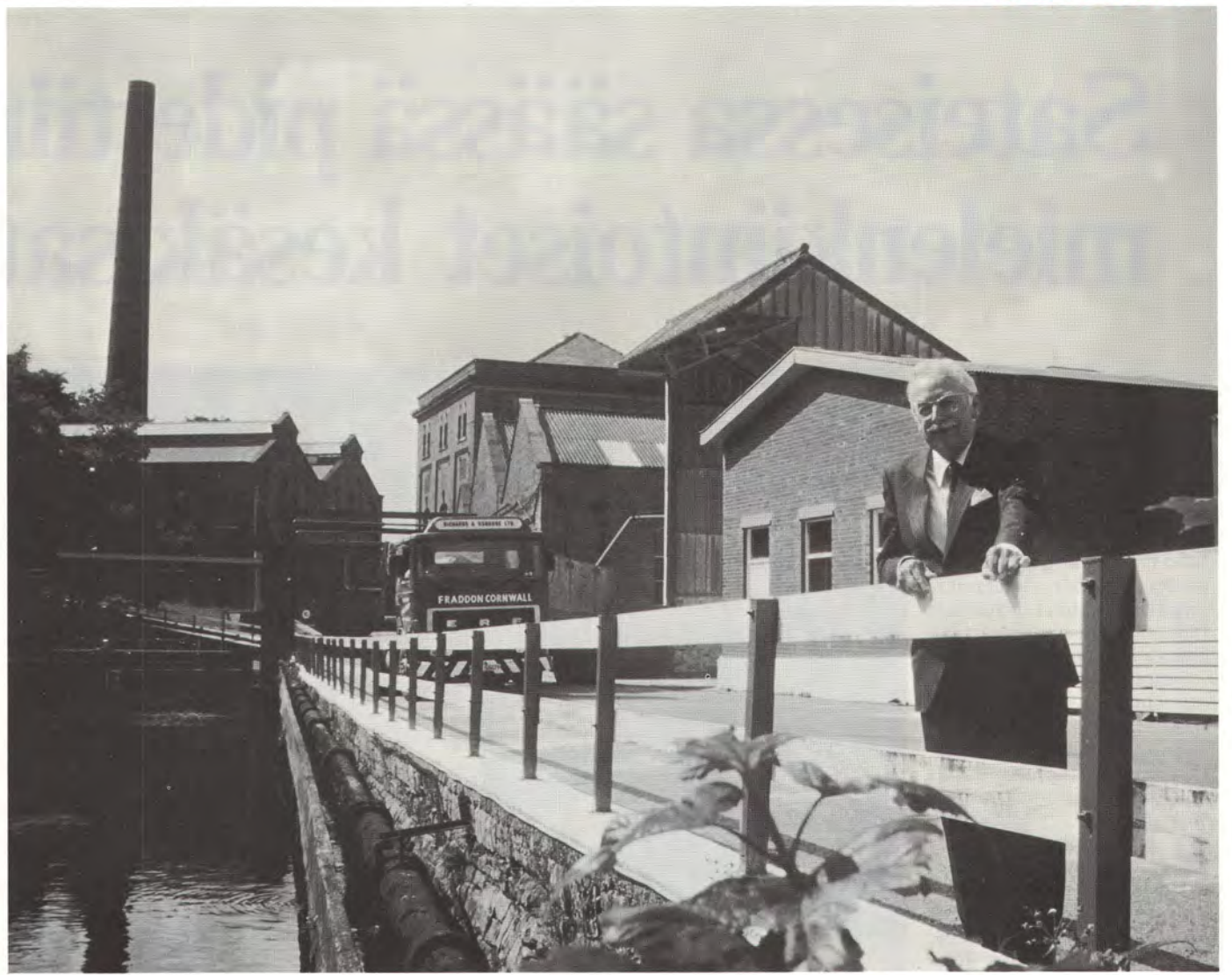
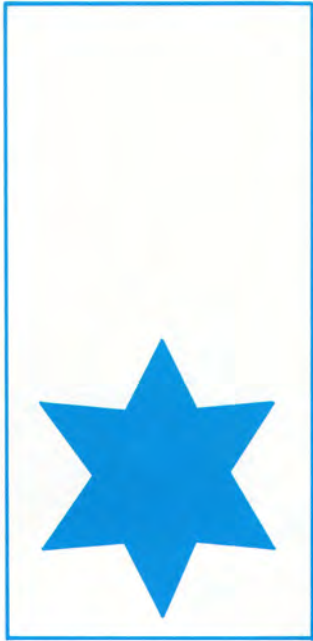
Korkea laatu

Jenkkiponeilla ei ole nykykoneiden on line-mittausjärjestelmiä paperin eri ominaisuuksien tosiaikaiseen seuraamiseen. Kuitenkin jatkuva käyttölaboratoriossa tapahtuva laadun seuranta osoittaa mm. kosteusprofiilin pysyvän yllättävän hyvänä.

”Meillä koneen tuotannon seuraaminen perustuu ammattitaitoon eikä niinkään tietokoneisiin. Silmä ja sormenpää merkitsevät täällä enemmän kuin prosessitietokoneet”, sanoo käyttöpäällikkö Vertanen.

Teksti: Reijo Virta
Kuvat: Ilpo Musto

Frank Ormerod kiersi tuttuja paikkoja Starin tehdasalueella henkilökuntaan kuuluvana viimeisiä kertoja viime elokuussa.

Eläkkeelle siirtyvä Frank Ormerod

”50 vuodessa työpaikasta Star Paperilla tuli minulle elämäntapa”

Star Paper Limitedin, Kymi-Strömbergin englantilaisen tytäryhtiön, palveluksesta siirtyi viime elokuussa eläkkeelle hallintojohtaja ja yhtiön hallituksen sihteeri Frank W. Ormerod. Hän ehti yli 50 palvelusvuotenaan nähdä Starin muuttumisen viiden pienen koneen tehtaasta korkealuokkaisen päällystetyn paperin valmistamiseen erikoistuneeksi tehtaaksi.

Frank Ormerod oli 10-vuotias, kun Kymi hankki Starin omistukseensa. Hänen kotinsa sijaitti lähellä tehdasta. Teollisuudenala tuli tutuksi myös sisältäpäin, kun Ormerod 15-vuotiaana tuli Starin palvelukseen hoitamaan erilaisia konttoritehtäviä. Mieleen jäänyt puuha tuolta ajalta oli maidon noutaminen tehtaan vieressä sijainneesta pikkumökistä. Maito tarvittiin mm. toimihenkilöiden teetettiin.

Vanhaa mökkiä ei enää ole Roddlesworthin laaksossa ja myös Star on poistanut neljä tuolloisesta viidestä paperikoneestaan. Tilalle hankittujen useiden päällystyskoneiden avulla Starista on tullut alansa johtava yritys Englannissa. Viitisenkymmentä vuotta sitten tilasi mm. Liverpool Post and Echo tarvitsemansa sanomalehtipaperin Starilta päivittäin, nyt markkinointi tapahtuu oman, myös ulkomaille levittäytyneen myyntiorganisaation ja tukkuliikkeiden kautta ja paperierät ovat huomattavasti suuremmat.

”Tuolloin Star myi ton-

nin sanomalehtipaperia yhdeksällä punnalla. Nyt tehdään parhaat laadut maksavat yli 1 000 puntaa tonnilta”, sanoo Ormerod ja muistelee kymmenien vuosien takaiseen tuotevalikoimaan kuuluneen myös käärepaperia sekä tapettien pohjapaperia.

Ormerodin ollessa ensimmäisiä vuosiaan Starin palveluksessa Star muutti tuotantosuuntansa alalle, jonka kehitys edelleen jatkuu. Vuonna 1935 Starille nimittäin hankittiin Amerikasta ns. Massey-patentti. Menetelmällä voitiin paperin molemmat puolet päällystää paperin valmistuksen yhteydessä pigmentillä. Samanaikaisesti Ormerodin eläkkeelle siirtymisen kanssa ilmoitti Star kehittävänsä OMCO-koneensa päällystysmenetelmää ja korvaavansa ilmaharjan ja teräpäällistyksen yhdistelmän kaksinkertaisella teräpäällistyskoneella.

Suhteet säilyneet

Ormerod on nähnyt lähtensä myös koko Englannin paperiteollisuuden rakennemuutoksen. Voimakkaimmat muutokset ovat tapahtuneet viime vuosikymmeneltä lähtien. Vuosina 1972-1982 teollisuuden palveluksessa olevan henkilökunnan määrä väheni 63 000:sta 39 000:een. Paperikoneiden määrä väheni samana aikana 410:stä 253:een.

”Käsitykseni mukaan rakennemuutos ei sinänsä ole vaikuttanut teollisuuden-

Frank Ormerod työskenteli Starilla yhteensä viisikymmentä vuotta. Niiden vuosien aikana hänen keskeinen harrastuksensa oli kriketti. Taustalla yksi Blackburnin krikettikentistä.

alan henkilöstöhallintoon. Asenteet teollisuudessa ovat muuttuneet, mutta enemmänkin lainsäädännön, yhteismarkkina-ajatusten ja ammattiliittojen toiminnan tuloksena. Nämä syyt ovat vaikuttaneet yhtä lailla henkilöstöasioiden hoitoon myös muilla teollisuudenaloilla.”

Omakohtaisesti vähennykset koettiin myös Starilla: Barnsleyn tehdas suljettiin ja Blackburnissa vähennettiin miehistöjä neljästä kolmeen. ”Jäljelle jääneiden asenteisiin nämä tapahtumat eivät kuitenkaan vaikuttaneet.” Ormerod kuitenkin myön-

tää, että nykyään tehdasta pidetään vain työpaikkana. ”Itselleni se oli enemmän kuin työ — se oli elämäntapa”, tunnustaa Ormerod.

Monessa mukana

Sotavuosien jälkeen Ormerod palasi Starin palvelukseen yhtiön laki- ja hallinnollisista asioista vastaavan johtajan apulaiseksi ja nimitettiin henkilöstöpäälliköksi vuonna 1958. Toimittuaan johtajiston sihteerinä Starilla hän siirtyi hoitamaan Star Paper Salesmyyntiyhtiön laki- ja henki-

löstöasioita ja palasi sen jälkeen vastaaviin tehtäviin Blackburniin.

Frank Ormerod oli keskeinen henkilö, kun 1970-luvulla perustettiin Kymen ja Starin yhteisiä paperin myyntiyhtiöitä. Hän hoiti toimintojen käynnistämiseen liittyviä laki- ym. asioita monessa Euroopan maassa ja myös muilla mantereilla. Perustettaessa Kymen Metallin myyntiyhtiötä Lontooseen tarvittiin niin ikään Ormerodin asiantuntemusta — toisaalta Ormerod tätä kautta tutustui syvällisesti koko Kymen rakenteeseen ja yhtiön johtohenkilöihin. Hän tutustui myös puutarakaupan ympyröihin Kymmene Timberin ”company secretarynä”.

Vaikka Ormerod collegessa sai perustiedot kaupallisesta lainsäädännöstä ei niistä juurikaan ollut apua, kun kansainvälistä myyntiorganisaatiota luotiin. ”Minulla ei ollut aavistustakaan siitä, miten ulkomaiset yhtiöt toimivat, ennen kuin Kymi päätti luoda oman organisaationsa paperin myyntiin. Kaikki nykyiset tietoni alalta olen saanut käytännön työstä. Usein tuo työ on alkanut tutustumalla alan oppikirjoihin.”

Monitahoisten töiden onnistuminen nosti Frank W. Ormerodin merkittävään asemaan Starilla. 1975 hänestä tuli Starin hallituksen varajäsen ja 1977 varsinainen jäsen. Vuonna 1977 hänet nimitettiin hallintojohtajaksi. Viimeksi mainittua tehtävää hän hoiti lakiasioiden käsittelyn ohella.

Sateisessa säässä pidettiin mielenkiintoiset kesäkisat

Kymi-ryhmän tämänvuotisia kesäkisoja ei suosinut sää, mutta se ei pystynyt haittaamaan liikunnan iloa. Uutuutena mukana ollut koko perheen pyöräily tosin ei sateisen ilman vuoksi kiinnostanut niin monia kuin järjestäjät ounastelivat, mutta reilusti toistasataa yhtiöläistä kiersi Kausalan, Iitin kirkon ja Lyöttilän kautta kulkeneen lenkin.

Suunnistus on syystä saanut suosiota kesäkisalajina, siinä oli henkilökohtaisten kilpailujen suurin osanottajajoukko. Suunnistuksessa koettiin myös yksi kisojen suurimmista yllätyksistä, kun kirjapainon Esa Nikkanen erehtyi reitinvalinnassaan ja menetti näin suunnistajamestarin arvon H 35-sarjan voittajalle, Kuusanniemen Keijo Joukaiselle.

Kun viime talvena urheiludustajien kokouksessa pohdittiin vaihtoehtoa kestävyyslajille, maasto-ottelulle, päädyttiin lähes yksimielisesti teräsmieskisaan. Lajin muuttamisen uskottiin tuovan myös lisää osanottajia.

Toisin kuitenkin kävi. Kuusankosken uimahalliin kokoontui vain kahdeksan kovakuntoista tavoitteenaan kilometrin uinti, 45 kilometrin pyöräily ja noin 9 kilometrin juoksu, kaikki tietenkin yhteen menoon suoritettuina.

Kilpailun ”jokeripari”, hallintojohtaja Lasse Mäkelä ja johtamiskoulutuksen päällikkö Jouko Paavilainen, aloitti kilpailunsa jo reilusti ennen kuumaa sarjaa ja oli jo pyöräilyvarusteissa muiden vasta startatessa uintiosuudelle.

Kilpailun ennakkosuosikki, Pekka Pankka, aloitti uimisen melkein nautiskellen ja Tero Puranen pääsi johtoon alkusatasilla.

Altaasta Pekka nousi ensimmäisenä, mutta pyöräilyosuudelle ennätti Tero Puranen. Kovassa tuulessa ajettun Kausala-Lyöttilä-lenkin Pekka Pankka kuitenkin taittoi nopeammin, mutta lähti niin rauhallisesti juoksulenkillä, että Teroon ei etäisyyttä ollut nimeksikään.

”Kausalan jälkeen vastatuuli oli niin kova, että tasisellakin piti nousta polkimilla pystyyn”, kertoi Pekka olosuhteista pyörälenkillä.

Pekka Pankka pystyi vielä kiskaisemaan lähes kahden minuutin eron Tero Puraseen eikä ollut kovinkaan raskastuneen tuntuinen maalissa. ”Olisi ollut varaa vielä kiristää”, naureskeli Pekka.

Yhtä tyytyväisiä olivat uurrastukseensa hallintojoh-

H 45 -sarjassa suunnistanut Keijo Holopainen viimeisellä rastilla (yllä).

Pekka Pankalla olisi ollut vielä varaa kiristää teräsmieskissassa (yllä oik.).

Ei lenkki ollut ollenkaan raskas, kun siihen käytti aikaa, totesivat Lasse Mäkelä ja Jouko Paavilainen teräsmieskisan jälkeen (oik.).

taja Mäkelä ja johtamiskoulutuksen päällikkö Paavilainen. ”Kuntomielessä tällaista lenkkiä voi suositella monille. Matka ei käynyt raskaaksi, kun siihen käytti riittävästi aikaa”, kertoo Mäkelä.

Lasse Mäkelä polki 45 kilometriä naistenpyörällä jossa kolmesta vaihteesta vain yksi oli käyttökelpoinen. ”Ei kilpailuun kuntomielessä osallistuvalla tarvitse olla hienoa vaihdepyörää, riittää kun pyörä on kunnostettu sellaiseksi, että se kestää.”

Mäkelä itse kävi ennen kilpailua pariin otteeseen kokeilemassa, miltä kilometrin uinti tuntuu. ”Kyllä sekin sujuu, kun varaa aikaa. Mikäs lämpimässä vedessä on uida.”

Juoksuosuutta ei ole pakko juosta, sen voi aivan yhtä hyvin kävellä, muistuttaa Mäkelä. Kun vielä eri suoritusten välillä rauhassa hengähtää, tulee teräsmieskisasta sopiva liikuntapäivä, iloinen tapahtuma.

Lasse Mäkelä vakuutti, ettei koko matkalla ollut yhtään vaikeaa hetkeä eivät-

kä huonot olosuhteetkaan haitanneet, kun niihin varautui riittävällä vaatekerralla.

”Hauskaa oli, matkalla ehdimme myös jutella”, sanoo Mäkelä. Hän huomautti tämänvuotisten, uudentyyppisten kisojen olleen mielenkiintoiset ja monipuoliset ja oli tyytyväinen osanottajien määrään.

Tulokset:

Pienoispistooli

Y: 1. Seppo Rautio Kni 571, 2. Pekka Valokari Vo 566, 3. Olavi Pulsa Vo 539, 4. Markku Kujala Ky 539, 5. Seppo Haaraaja Ky 537, 6. Pertti Elg Ky 536, 7. Leo Suokas Kni 533, 8. Markku Sirkko Ju 528, 9. Ailo Eskola Kni 524, 10. Pekka Pärssinen Ky 522, 11. Hannu Pe-

rätalo Ky 521, 12. Pertti Karhu Kni 521, 13. Heikki Taipale Ju 517, 14. Kari Siren Kni 500, 15. Pekka Niemeläinen Ky 485, 16. Hannu Rundberg Kni 480.

Y50: 1. Keijo Salonen Vo 563, 2. Rauni Henttonen Kni 552, 3. Risto Muukkonen Kni 523, 4. Urho Rantaharju Vo 486.

Kuvio: 1. Seppo Rautio 292, 2. Markku Kujala 287, 3. Pekka Valokari 286.

Koulu: 1. Keijo Salonen 280, 2. Pekka Valokari 280, 3. Olavi Pulsa 279.

Teräsmies

1. Pekka Pankka Kni 2.13.26 (U 18.37, P 1.20.08, J 34.41), 2. Tero Puranen Ky 2.16.35 (U 18.50, P 1.21.20, J 36.20), 3. Erkki Toivonen Ky 2.22.33 (U 19.33, P 1.27.31, J 35.29), 4. Peter Löfgren Kni 2.36.52

Pyöräilytempaukseen osallistui reilusti toistasataa kymiläistä; sateinen sää harvensi osanottajien rivejä.

(U 19.46, P 1.34.27, J 42.39), 5. Lasse Knapp Vo 3.19.31 (U 19.23, P 1.34.50, J 1.25.21), 6. Usko Paljakka Ky 4.00.20 (U 29.30, P 2.17.30, J 1.12.45), Lasse Mäkelä 4.36.05, Jouko Paavilainen 4.36.05.

Suunnistus

H: 1. Esa Nikkanen Ky 54.12, 2. Jukka Sunttila Ky 56.29, 3. Lasse Koivikko Kni 58.52, 4. Jouni Hyytiäinen Ky 1.12.07, 5. Kalevi Rätty Ky 1.15.42, 6. Eero Pasanen Ky 1.35.51, 7. Jari Eklund Vo 1.38.19.

H35: 1. Keijo Joukainen Kni 50.58, 2. Kalevi Meriluoto Kni 56.49, 3. Pentti Rutanen Vo 1.08.42, 4. Matti Laine Ky 1.14.46, 5. Kari Huovila Kni 1.22.25, 6. Antti Tuominen Vo 1.53.56, 7. Juhani Saulila Kni 2.02.33.

H45: 1. Martti Sanaksenaho Ky 38.02, 2. Toivo Tolvanen Ky 56.56, 3. Pertti Vesanen Ky 59.46, 4. Keijo Holopainen Vo 1.02.33, 5. Erkki Utunen Kni 1.27.14.

H55: 1. Mauno Ripattila Ky 44.05, 2. Ensio Erkinharju Ky 1.00.30.

D: 1. Helena Collanus Kni 1.04.02.

Kyykkä

1. Markku Ahola Kni, 2. Ensio Niemi Kni, 3. Kalevi Hartikainen Vo, 4. Reijo Mauno Ky, 5. Raimo Hiltunen Ju, 6. Veikko Pasi Vo, 7. Kaarlo Jokinen Ju.

Lentopallo

Naiset: 1. Voikkaa 4 (60—14), 2. Kuusanniemi 1 (25—46), 3. Kymintehdas 1 (24—49).

Paras pelaaja: Vo Tarja Stenberg, Kni Seija Suurnuuja, Ky Ritva Laine.

Lentopallo

Miehet: 1. Kuusanniemi, 2. Juankoski, 3. Kymintehdas, 4. Voikkaa, 5. Soinlahti, 6. Metsäosasto.

Paras pelaaja: Kni Esko Pulliainen, Ju Mika Lahtoniemi, Ky Juha Puolakka, Vo Matti Toivonen, So Aimo Hyväri, Me Ari Lampila.

Jatkoa etusivulta.

vesiensuojeluinvestointien ja -järjestelyjen ansiosta joen tila on parantunut merkittävästi. Vuodesta 1956 lähtien, jolloin kuormitus oli suurimmillaan, se on vähen-

nyt niin kiintoaineen kuin BHK:n osalta neljäsosaan huolimatta tuotannon kolminkertaistumisesta.

70-luvun tärkeimmät vesiensuojeluinvestoinnit olivat mekaanisen puhdistuslaitoksen rakentaminen vuo-

sina 1973 ja 1974, vesijärjestelmien sulkeminen sekä sulfittiselutehtaan pysäyttäminen 1977.

Vuoden 1978 jälkeen vesiensuojeluun on investoitu yhteensä 75 miljoonaa markkaa. Tilapäispäästöjen

eliminoimiseksi sellutehtaalte on asennettu valvonta ja hälytysjärjestelmät, näiden lisäksi Eerolan pelloille on parhaillaan valmistumassa 50 000 m³:n suuruisen puskuriallas, johon sellun jätevedet voidaan johtaa hä-

riötilanteessa.

Vesiensuojelun kannalta huomattava investointi on myös sellutehtaan esilajittelu uusiminen, jossa esilajittelu suljetaan täydellisesti. Kuluvan vuoden investointeihin kuuluu myös Voik-

kaan paperitehtaan PK 11:n uusinnan yhteydessä toteutettava tehtaan sisäisten vesikiertojen parantaminen ja kiekkosuotimen hankinta, minkä ansiosta vesistöön pääsee entistä vähemmän kiintoainesta.

Henkilöuutiset

Kymi-ryhmä

Talous
Laskentatoimen päälikkö **Kari Hakkarainen** siirtyy 30.9. pois yhtiön palveluksesta. Tämän johdosta suoritetaan seuraava nimitys ja tehtävien uudelleen järjestelyt:

Markku Keisala

Laskentasuunnittelija hum. kand. **Markku Keisala**, 37,

on nimitetty laskentasuunnittelun päälliköksi. Hän raportoi talousjohtaja **Jaako Harjulle**. **Markku Keisala** on tullut Kymin palvelukseen vuonna 1973. Hän on aiemmin toiminut Soinlahden sahan laskenta- ja toimistopäällikkönä sekä projektisihteerinä talousosastolla.

Laskentapäällikkö, merkonomi **Henry Forsström**, 39, vastaa ryhmän sisäisestä laskennasta ja raportoinnista. Hän raportoi talousjohtaja **Jaako Harjulle**.

Jo aiemmin kirjanpitoapäälliköksi nimitetty merkonomi, HTM, **Olavi Sommarberg**, 50, toimii myös eläkeasiain päällikkönä. Hän raportoi talousjohtaja **Jaako Harjulle**.

Tehdaspalvelu

Rauno Lindqvist

Insinööri **Rauno Lindqvist**, 38, on 2.9. tullut kunnossapitoinsinööriksi PK 7-8:n kunnossapitoon.

Kartonki- ja jalostusteollisuus

Kari Vahala

Insinööri **Kari Vahala**, 25, on 9.9. tullut Kouvolan Kirjapainon esivalmisteluosaston työnjohtajaksi

Kiitokset

Kiitos teille kaikille, jotka muistitte minua jäädessäni pois työelämästä.

Eino Lummio

Haluan Uutiskymin välityksellä esittää lämpimät kiitokseni kaikille ystäville ja työtovereille, jotka muistivat minua lahjojen jäädessäni eläkkeelle. Jos vaatteet tekevät miehen, minusta tulee vielä aikamoinen metsuri.

Anders Lund

Sydämelliset kiitokset kaikille meitä muistaneille.

Seija Pöysä
Eino Niemi
Paavo Muuronen

Kiitokset yhteisistä työvuosista ja lahjoista jäädessäni eläkkeelle.

Veikko Rutanen
Veijo Taskinen

Sydämellinen kiitos merkkipäiväni muistaneille.

Sulo Wiik

Lämpimät kiitokset muistamisesta jäätyäni eläkkeelle.

Erkki Paasonen

Strömbergin kone-tehdas harjaan

Strömbergin konetehtaan uuden osan harjannostajaisia vietettiin 29.8.1985 Helsingissä. Uusi osa liittyy vanhaan tehdasrakennukseen ja laajentaa tehdaspinta-alaa lähes kolmanneksella.

Laajennuksen yhteydessä tuotanto järjestetään uudelleen ja sähkökoneiden koestamo uusitaan. Tavoitteena on läpäsäykojen lyhentäminen ja tuotannon järjeittäminen.

Strömbergin sähkökäyttöjen ja niiden mukana koneiden kauppa on kasvanut viime vuosina voimakkaasti. Viennin osuus on nyt yli puolet konetehtaan tuotannosta. Vientimenestyksen pohjana ovat olleet lyhyet ja

joustavat toimitusajat sekä korkea laatu.

Strömbergin sähkökoneita toimitetaan mm. teollisuuteen, voimalaitoksiin, kauppalaivoihin, jäänmurtajiin ja sähköjuniin. Erityisesti myynti Pohjanmerelle rakennettaviin aluksiin on kasvanut viime vuosina voimakkaasti.

Uudisrakennus, saadaan valmiiksi loppuvuodesta, minkä jälkeen tuotannon siirto uusiin tiloihin alkaa.

Laajennuksen pinta-ala on 8 590 m² ja tilavuus 165 800 m³. Pääurakoitsija on MNK-Rakennusosakeyhtiö ja arkkitehtisuunnittelusta on vastannut Arkkitehtitoimisto Terttu ja Heikki Suvitie.

Kuntoilijat palkittiin

Kymiläiset kuntoilivat viime kuntokaudella edelliskautta vähemmän. Toukokuun loppuun mennessä palautti kuntokorttinsa 1 421 kymiläistä ja perheenjäsentä eli nelisensataa pienempi joukko kuin vuonna 1984.

Luvut kerrottiin liikunnasta innostuneille kymiläisille kuntoilutammassa Voikkaalla viime viikolla. Samassa tilaisuudessa arvottiin sekä kesäkiisojen kuntopyöräilyn palkinnot että kuntokauden Lapinmatka-palkin-

not palveluksessa olevien kesken.

Viikoksi täysihitoon Jerismajalle 13.—19.4. pääsivät Vieno Askola, Berit Blomqvist, Hannele Ekholm, Ismo Floman, Risto Hasu, Veikko Henttonen, Seija Jyräs, Pauli Kantanen, Atte Kekkonen, Tuula Koskimaa, Antero Koskinen, Hilikka Käyhkö, Eero Mikkonen, Jouko Nikula, Jouko Parkkinen, Maila Sani, Hilikka Savurinne, Ari Sippula, Esko Sysmääläinen ja Matti Toivonen.

on toimitettava Yksisiin lokakuun loppuun mennessä.

Hallan Sahatyöväen ammattios. 7

PTL:n liittokokousvaali toimitetaan:

29.9.1985 Karhulan keskustalolla klo 11.00-15.00.

30.9. sahan ruokatuovassa klo 8.50-9.20, tasaamon ruokatuovassa klo 10.00-10.30, jalostamon ruokatuovassa klo 11.00-11.50 ja kuljetus-ruokatuovassa klo 14.00-14.30.

1.10.1985 Kotkan Puuelementillä klo 13.30-13.45 ja Hallan Seuratallolla klo 14.15-16.30.

Vaalitoimikunta

Kuusaalaisille

Käsityökurssi Toimelassa

Kaksi iltaa kestävä neulakinnaskurssi järjestetään Toimelassa 7. ja 8.10. klo 18-20. kurssin ohjaajana toimii tekstiilineuvoja **Anneli Siimonen**. Kurssista kiinnostuneita pyydetään ilmoittautumaan 2.10. mennessä henkilöstöpalveluun puh. 402284.

Naistenkerhojen kirpputorit

Kuusaan naistenkerhot järjestävät yhteisen kirpputorin Toimelassa pe 18.10. klo 14-16.

Voikkaan naistenkerho järjestää kirpputorin Voikkaan seuratalossa ke 16.10. klo 14-17. Tarjolla monen-

laista käyttökelpoista tavaraa.

Naisten kerhotoiminta

Akanoiden lokakuun kerhoilta on Toimelassa ke 9.10 klo 19. Toiminnanjohtaja **Merja Rossi** esitelmöi silloin kerhossa kodin taloudenhoidosta.

Vilhelmiinat viettävät kerhoiltaa Voikkaan seuratalossa to 26.9. klo 19. Seuraava kerhoilta on to 10.10. Pölyallergisen koti, saneraus ja siivous ovat silloin illan aiheena.

Ykkösten kerhoilta vietetään Toimelassa ti 1.10. klo 19. Toiminnanjohtaja **Seija Niemi** esitelmöi aiheesta sydän ja ravinto. Kakkoskerho vieraillee ker-

hoillansa. Seuraava kerhoilta on Toimelassa ti 15.10. klo 16.

Kakkosten kerhoillat ovat Toimelassa to 3.10. ja 17.10. klo 19. Viimemainitussa kerhoillalla esitelmöi toiminnanjohtaja **Merja Rossi** taloudenhoidosta.

Luontopolkukilpailu naistenkerhoille pidetään tiistaina 24.9. Kokoonnutaan yhtiön ammattikoulun pihalle klo 17.30. Viisi osanottajaa jokaisesta kerhosta.

Kudontatöiden näyttely

Kuusaan ja Voikkaan kudontoilla valmistettujen töiden näyttely pidetään Toimelassa 10. ja 11.10. Näyttely on avoinna molempina päivinä klo 12-18.

Ensiapukurssi Hallassa

Teollisuusvakuutuksen järjestämä EA II -kurssi pidettiin Hallassa 26.—29.8. Kouluttajana oli **Marjatta Vähätupa**.

Seuraavat henkilöt saivat kurssilta todistuksen: **Ari Vaara**, **Seppo Hjelt**, **Tarja Jääskeläinen**, **Matti Kallioniemi**, **Jorma Marin**, **Risto Siimes**, **Yrjö Lappalainen**, **Eila Suntio**, **Eija Föhr**, **Raimo Saastamoinen**, **Matti Kettunen**, **Anneli Rastas**, **Tuija Pohju**, **Seppo Sallinen** ja **Jaako Arosuvi**.

Verta pulloon

Yleinen verenluovutus perjantaina 25.10.1985 Kuusaalla Toimelassa klo 10.30-17.00. Tervetuloa!

Avustuskassa tiedottaa

Avustuskassan sääntömuutoshakemukset ovat tulleet vahvistetuiksi sosiaali- ja terveysministeriössä. Muutokset koskevat jäljempänä mainittuja asioita ja tulevat voimaan erillisen voimaantulosäännöksen mukaisesti. 1.9.1985 tulevat voimaan seuraavat muutokset:

Sääntöjen 13 §:n 3-kohdan mukaan korvattavan hieronnan enimmäiskorvausmäärä 12 peräkkäisen kuukauden aikana nousee 700 mk:sta 800 mk:aan.

13 §:n 5-kohtaan tulee 100 %:sti korvattavalle hammashoidolle 3 000 mk:n enimmäismäärä 12 peräkkäisen kuukauden aikana ja proteettisen hoidon enimmäiskorvausmäärä nousee 1 200 mk:sta 1 500 mk:aan.

13 §:n 6-kohdan mukainen linssien enim-

mäiskorvausmäärä nousee 350 mk:sta 400 mk:aan ja kehysten enimmäiskorvaus 250 mk:sta 300 mk:aan

Muutoksia sovelletaan kustannuksiin, jotka ovat syntyneet 1.9.1985 tai sen jälkeen.

1.10.1985 tulee voimaan seuraava muutos:

Sääntöjen 6 §:n mukainen jäsenmaksu nousee 0,9 %:sta 1,0 %:iin tilistä no 21 lukien.

1.1.1986 tulevat voimaan seuraavat muutokset:

41 §:n muutos, jolla hallituksen jäsenmäärä nousee yhdellä jäsenellä (eläkeläisedustaja).

19 §:n 1 momentin mukainen työntekijöiden hautausavustus nousee 2 000 mk:sta 2 500 mk:aan ja eläkeläisjäsenten 1 000 mk:sta 1 250 mk:aan.

Merkkipäiviä

Iisalmi

Juhani Komulainen

Traktorinkuljettaja **Juhani Komulainen** Soinlahden sahan lautarhalla täyttää 50 vuotta 30.9. Hän on syntynyt Sonkajärvellä. Yhtiön palveluksessa hän on ollut vuodesta 1984 alkaen.

Juhani Komulainen harastaa vapaa-aikanaan kalastusta ja puukäsitöitä.

Kotka

Sahatavaran lajittelija **Pentti Kokko** Hallan sahan tasaamolta täyttää 50 vuotta 15.10. Hän on syntynyt Pudasjärvellä. Yhtiön palveluksessa hän on ollut vuodesta 1973 lähtien.

Eläkepäiville

Materiaalihallinto

Työnjohtaja **Olavi Kauppi** (33 palveluvuotta) ja veturinkuljettaja **Pentti Iiskola** (28).

Hallinto

Hovimestari **Sirja Kemppe** (10).

Sellu

Sähköasentaja **Pekka Lampinen** (21).

Järjestöt

Paperiliiton Kuusankosken os.19

Yleinen kokous 25.9.1985 klo 18.00 Yksyissä. Käsitellään osaston sääntömuutokset mm. 4, 12, 14 ja 15 §:iin. Toimikunta kokoontuu klo 16.30.

Työhuonekuntien ja jaostojen puheenjohtajille huomautetaan, että esitykset vuoden 1986 talousarvioon

UUTIS KYMI

Päätoimittaja Reijo Virta
puh. 2168
(suora 951-402 168)

Toimitussihteeri
Kimmo Rekimies puh. 2169
(suora 951-402 169)

Toimituksen sihteeri
Irma Niemi puh. 2173
(suora 951-402 173)

Valokuvaaja
Tuomo Pitkänen
puh. 951-45 068

Paperi:
Kymin paperitehtaan
KymArt Matta 100 g/m²
ISSN 0358-416X

Toimitus
Kymi-Strömberg Oy
Kymi-ryhmä
Tiedotusosasto
Niementie 13
45700 Kuusankoski
Puh.vaihde 951-402 111
Teleks 52211 kymco sf
Telekopio 951-402 203

Kirjapaino
Kouvolan Kirjapaino
Katajajarjuntie
45720 Kuusankoski 2
Puh.vaihde 951-231 231

Lehden seuraava numero ilmestyy 9.10. Aineiston oltava toimituksessa viimeistään perjantaina, 27.9. klo 16.30.

PK 8 kiinnosti

Eri teollisuudenalojen, yhdistysten ja laitosten sihteereitä tutustui 5.9. yhtiön toimintaan. 47:än vierailevan ja 13 oman talon sihteerin isäntinä toimivat johtaja **Martti Enäjärvi** ja tiedotuspäällikkö **Eero Niinikoski**, jotka esittelivät vierailleen mm. hienopaperikone 8:aa ja Verlan tehdasmuseota.

Suomalais-bulgarialaisen metsäntutkimussymposiumin osanottajia vieraili 12.9. Kymin Kuusankosken tehtailla. Delegationin johtaja oli akateemikko **Mako Dakov**, Bulgarian tiedeakatemian varapresidentti ja entinen metsäministeri.

Bulgarialaisten seurueeseen kuului sikäläisen metsäntutkimuslaitoksen, tiedeakatemian ja ympäristönsuojelukeskuksen johtoa. Suomesta osallistui Kuusankosken-vierailuun mm. professori **Martti Särkisilta** Helsingin yliopiston Maatalousekonomian laitokselta ja professori **Risto Setälä**, Metsäntutkimuslaitoksen Matemaattisen osaston johtaja ja fil.maist. **Risto Andberg** Suomen Akatemiasta.

Kuusankoskella vieraiden isäntänä oli Kymin metsäpäällikkö **Fred Kalland**. Tehdaskäynti kohdistui hienopaperiyksikön PK 8:lle.

Sihteerit tutustuivat Kymin vierailunsa aikana mm. PK 8:aan (yllä).

Bulgarialaisvieraat ja isännät PK 7-8:n konttorin edessä (vas).

Toimihenkilöt tyytyväisiä työpaikkaruokailuun

Toimihenkilöiden työpaikkaruokailun järjestelyihin ollaan Kuusankoskella tyytyväisiä, ilmenee Fazer Cateringin keväällä suorittamasta kyselytutkimuksesta. Ruokaa nimittäin piti hyvänä neljäsosa vastanneista ja melko hyvänä reilusti yli puolet.

Kyselyyn osallistui yhteensä 112 Koskelan ja Voikkaan klubin asiakasta. Vain yksi asiakas piti ruokailistan tarjoamaa vaihtelua riittämättömänä, 65 henkilöä sen sijaan totesi ruokailistassa olevan riittävästi elävyyttä ja 45:n mielestä vaihtelua oli tyydyttävästi.

Annoksen kokokin miellyttää, sillä lähes 85 prosenttia vastanneista katsoi lounaansa tai päivällisensä riittäväksi — vajaan kymmenesosan mielestä annokset ovat pieniä.

Liekö lähes viidennes vastaajista saanut kotona tuluksiaan ruokaa, koska ruoan lämpötilaa piti jäähtyneenä 19 vastaajaa; 93:n vastaajan mielestä lämpötila

kuitenkin oli sopiva. Niinkään sopivaksi määritteli ruoan hinnan 85,7 prosenttia vastanneista, vain vajaan kahden prosentin mielestä syöminen klubeilla käy kalliiksi.

Tutkimuksen yhteydessä kävi ilmi, että klubeilla on paljon kanta-asiakkaita. 72,3 prosenttia vastanneista nimittäin käyttää toimipaikkaruokalaa säännöllisesti. Silloin tällöin kävi syömässä noin neljäsosa.

Vaikka 90 prosenttia vastaajista piti ruokalan siisteyttä hyvänä, on klubeilla myös huomautettavaa. Useita ruokailijoita näet häiritsee tupakointi ruokasaleissa. Siksi toimihenkilöiden työpaikkaruokailutoimikunta päättikin että osa pöydistä rauhoitetaan tupakoinnilta kieltoimerkillä.

Kyselyyn osallistuneiden kesken arvotut viisi ilmaista lounasta voittivat **Erkki Penttinen**, **Aleksander Schosckoff**, **Peter Stackelberg**, **Jukka Toikka** ja **Kasper Verho**.

Naistenkerhoilla monipuolista toimintaa

Naistenkerhoissa ei tänä päivänä harrasteta pelkkää kotitaloutta ja perhettä. Toiminta on yleishyödyllistä; tietoja ja taitoja pyritään kartoittamaan mahdollisimman monelta alalta.

Vierailevia luennoitsijoita nähdään usein yhtiön naistenkerhojen kerhoilloissa. Ykkösten, Akanoiden, Vilhelmiinien ja Kakkosten normaali-toimintaan kuuluvat erilaiset retket kotimaassa ja ulkomailla. Kerhojen taloudellista puolta pidetään kunnossa mm. arpajaisilla ja myyjäisillä. Naistenkerhojen yhteinen jäsenmäärä on 142.

Kerhoihin voi liittyä jokainen yhtiön piirissä toimiva nainen. Jäseniltä peritään pieni jäsenmaksu.

Rouva **Raili Hämäläinen** Akanoiden kerhoista kertoi kerhonsa keskeisimpiä toimintoja olevan lukuisat vierailijakäynnit ja erilaiset retket. Kerho on huolehtinut myös tarjoilusta joissakin tilaisuuksissa, kuten yhtiön ansiomerkkien jakotilaisuudessa ja järjestelytehtävistä eläkeläisten pikkujoulujuhliissa.

Parasta kerhon toiminnassa on keskinäinen sopu ja yhteisymmärrys. Toiminta on todella mukavaa ja kitkaton", hän huomautti 20 yhteisen kerhovuoden kokemuksella.

Naistenkerhoista Ykkösillä ja Kakkosilla on toimintansa alkuajoista lähtien

Akanat aloittivat syksyn kerhoilunsa yhteisellä kokoontumisella 11.9. Kerhon puheenjohtaja on rouva Raili Hämäläinen (istumassa 4:s oikealta).

ollut yhteistoimintaa ja vierailuja vuorovuosin Karhulan A.Ahlströmin tehtaan naistenkerhon kanssa.

Yhtiö valvoo toimintaa

Yhtiön henkilöstöpalvelu ohjaa ja valvoo naistenkerhojen toimintaa. Yhteishenkilönä on sosiaalitarhoittaja **Eeva-Kaisa Airaksinen**. Jokaisen kerhon on kuitenkin valittava keskuudestaan puheenjohtaja, sihteeri ja rahastonhoitaja.

"Keväällä ja syksyllä en-

nen kerhokauden alkamista pidetään yhteinen neuvottelutilaisuus, jossa käsitellään tulevat ohjelmat ja toiminat. Tämän syksyn luennoitsijavieraiden aiheiksi on jo sovittu pölyallergiat, sydänasiat ja kotitalous", hän kertoi.

Naistenkerhot ovat rahoittaneet toimintaansa arpajaisilla, myyjäisillä ja kirpputoreilla. Vuodesta 1953 lähtien on pidetty yhteisiä joulumyyjäisiä, joihin ovat voineet osallistua kaikki paikkakunnan yhdistykset ja seurakunta. Yhtiön henkilöstöpalvelu huolehtii myyjäisten

lehti-ilmoittelusta ja muista järjestelyistä.

"Naisten kerhotoiminnan aloittamisen tarkoitus oli aikoinaan kotitalouteen ja kotiin liittyvän valistuksen antaminen yhtiön piiriin kuuluville naisille sekä hyvän yhtiöläishengen ja viihtyisyyden luominen. Aikaisemmin kerhojen vetäjät olivat yhtiön palkkaamia, mutta nykyisin kerhojen toiminta perustuu kokonaan jäsenten omaan vapaaehtoisuuteen ja -aloitteisuuteen", kertoi Eeva-Kaisa Airaksinen.

Naistenkerhoista on vanhin Ykköset, jonka ensimmäistä kerhoiltaa vietettiin keväällä 1947. Kerhon nimeksi tuli silloin Perheenemäntien kerho I, joka myöhemmin muutettiin Ykköseksi. Tämän 'grand old ladyjen' kerhon jäsenmäärä on tällä hetkellä 34. Ykkösten vetäjänä on rouva **Anna Rantanen**.

Vuonna 1948 naiset saivat kaksi kerhoa lisää, kun Kymintehtaalle ja Voikkaalle perustettiin omat kotitalouskerhonsa. Kymintehtaalla toimivan kerhon, nykyiseltä nimeltään Akanat, puheenjohtajana on Raili Hämäläinen. Kerhon jäsenmäärä on 30.

Voikkaalle perustettu kerho, Vilhelmiinat, on tällä hetkellä kerhoista suurin 46:lla jäsenellään. Vilhelmiinien vetäjänä on rouva **Paula Laitinen**.

Vuonna 1959 perustettiin perheenemäntien kerho II, joka sai myöhemmin nimekseen Kakkoset. Tähän kerhoon kuuluu jäseniä 32. Rouva **Aune Kantanen** toimii kerhon puheenjohtajana.

Lintukuvia Pohjois-Kymenlaaksosta

Syvä kiinnostus pohjoiskymenlaaksolaisten lintujen valokuvaamiseen on hallinnut sähkötekniikko **Lassi Kujalan** vapaa-ajankäyttöä viime vuodet. Kymin sähkökorjaamolla sähkömestarina työskentelevä Kujala on nyt koonnut parhaat otoksensa näyttelyksi, joka on seuraavaksi nähtävissä Kuusankoski-talossa 20.10.-2.11.

Näyttelyn kuusikymmentä mustavalkoista kuvavedosta tuovat esille Kujalan kuvalliset mieltymykset. Lähiseudun lintujen esittelyminen toiminnallisilla kuvavarjoilla sekä uusien kuvakalmien etsikely muodostavat näyttelyn rungon. Lintukuvien lisäksi on esitteillä kuvia Pohjois-Kymenlaakson parhailta lintupaikoilta.

Monet näyttelykuvat kertovat omaa kieltään luonnonkuvauksen vaatavuudesta. Suolla majailut kurki-

parvi ei päästännyt kuvaajaa kamerankantamalle ilman ryömimistä turpeen seassa tai pitkällistä — jopa vuorokausia kestänyttä — odottelua piilokojussa. Mehiläishaukan tulo rastaanpesälle kuokkavieraaksi oli puolestaan tapahtuma, jollaista ahkerinkaan kuvaaja tuskin pääsee toistamiseen ikuistamaan filmille.

"Kovalla työllä saavuttaa tuloksia. Itselläni on vuosittain pari laajaa kuvausprojektia, joiden toteuttamiseen käytän useita viikkoja. Pelkkä näppäily ei tuota huippukuvia."

Suurikokoisten, laminoitujen kuvavedosten koostaminen näyttelyksi ei ole kovin yksinkertaista eikä mitenkään halpaa. "Sata-vuotisäätiön myöntämä apuraha oli suureksi avuksi", kiittelee Lassi Kujala saamaansa tukea.